

Opinie&Analyse

WIE PAKT DE KERK AAN ALS ZE HET ZELF NIET DOET?

Als het gerecht vermoedt dat de Kerk dossiers over kindermisbruik achterhoudt, is een huiszoeking dan niet vanzelfsprekend?
DIRK VOORHOOF stoort zich aan de ergernis die dat blijkbaar opwekt.

Het gerecht doet zijn plicht

DIRK VOORHOOF

Wie? Jurist en hoogleraar aan de UGent.
Wat? De verantwoordiging over de gerechtelijke inval bij de commissie-Adriaenssens is onterecht.
Waarom? Het gerecht heeft de morele plicht om in zaken van kindermisbruik tot het uiterste te gaan.

Er is al veel gezegd en geschreven over de huiszoekingen en inbeslagnames in het aartsbisdom Mechelen, vorige week donderdag. Dat er vanuit de Kerk, inclusief het Vaticaan, verantwoordigd wordt gereageerd, is te begrijpen. Volgens Rik Torfs druist het meenemen van de dossiers zelfs in tegen de godsdienstvrijheid (*DS 28 juni*). Dat ook Peter Adriaenssens bijzonder scherp reageerde en poneerde dat justitie buiten de lijnen heeft gekleurd, is al moeilijker te vatten. Vanuit zijn persoonlijk engagement en expertise in deze materie is Adriaenssens ongetwijfeld erg ontgoocheld. Maar het falen van zijn project zat misschien wel in de kiem ervan. Het is zoals de chef van de federale gerechtelijke politie het uitdrukte: 'Je kunt toch geen klachten over de Kerk door de Kerk laten behandelen.' Dat ook de federale minister van Justitie, de Vlaamse minister van Welzijn en de directeur van Child Focus nu waarschuwen voor een vertrouwensbreuk tussen de zorg- en welzijnssector en justitie is ondoordacht. De onderzoeksdad en inbeslagnames worden gezien als een ernstige verstoring van 'de persoonsgerichte benadering van de hulpverlening, die het welzijn en de levenskwaliteit van de slachtoffers (en van de daders) vooropstelt'. De slachtoffers die aangefits hebben gedaan bij de commissie-Adriaenssens zouden 'nog eens misbruikt zijn'. Volgens het commentaar van deze krant (*DS 26 juni*) zouden de slachtoffers zich nu 'opnieuw bepoteld voelen'.

Kernnet

Laat het duidelijk zijn, er is inderdaad een fragiel en moeilijk evenwicht tussen welzijn/hulpverlening en justitie. Organisaties als Child Focus en tal van andere vertrouwenscentra moet een zekere autonomie worden gegund en ze moeten kunnen rekenen op een werkbare relatie met justitie. Er is ongetwijfeld een delicate verhouding tussen de psychologi-

Speurders verlaten een vertrouwenscentrum met dossiers van de commissie-Adriaenssens. © blg

Was deze inval gebeurd in de dokterspraktijk van Adriaenssens, zijn verontwaardiging zou terecht geweest zijn

sche, emotionele of therapeutische aanpak van vertrouwenscentra en welzijnsinstellingen en de juridische aanpak van de gerechtelijke wereld. Beiden moeten hun opdracht kunnen vervullen en elkaar niet in de weg staan. Maar er is toch wel een hemelsgroot verschil tussen allerlei welzijns- en hulporganisaties die breed maatschappelijk en onafhankelijk functioneren en de commissie-Adriaenssens die binnen de schoot van de rooms-katholieke kerk zelf opereert. De officiële naam is de 'Commissie voor de behandeling van klachten wegens seksueel misbruik in een pastorale relatie', opgericht door de Belgische bisschoppen. De website van de commissie is een kerkelijke website, het e-mailadres is secretariaatcommissie@kerknet.be. Bovenaan de website van de commissie staat: 'Kerknet: de website van de Kerk in Vlaanderen'. De commissie-Adriaenssens is geen therapeutisch centrum. De huiszoeking vorige week zet de werking van het welzijnswerk en van vertrouwenscentra dus niet op de helling. Justitie is op zoek naar sporen, verdachten of medeplichtigen van seksueel misbruik binnen de Kerk.

Adriaenssens verklaarde overigens voor de verzamelde pers dat kardinaal Danneels in minder dan 50 dossiers wordt genoemd. Er was zelfs al een 'ontmoeting' gepland tussen de slachtoffers en Danneels. Adriaenssens maakt blijkbaar onvoldoende onderscheid tussen zijn rol als vertrouwensarts en die van voorzitter van een interne kerkelijke commissie. Hij zou terecht verantwoordigd zijn als dit soort huiszoeking bij een vertrouwensartsencentrum of in zijn privépraktijk zou hebben plaatsgehad. Als justitie aanwijzingen heeft dat personen, instellingen of organisaties binnen de Kerk informatie bijhouden of achterhouden in verband met één van de gruwelijkste misdrijven waartegen onze maatschappij wil reageren, seksueel misbruik van kinderen door volwassenen, dan moet justitie de wettelijk beschikbare middelen inzetten om deze feiten uit te klaren. Stel dat binnenkort een parlementaire onderzoekscommissie vaststelt dat het parket of de onderzoeksrechter belast met deze zaak over getuigenissen beschikten dat documenten en informatie in verband met seksueel misbruik door priesters, in het aarts-

bisdom Mechelen of door Godfried Danneels verborgen worden gehouden en dat er geen onderzoeksdad en is gesteld. Dan zou dit allicht tot het ontslag van de minister van Justitie leiden of tot sancties tegen leden van het parket of de magistratuur. Denk aan de rijkswachter die tijdens het onderzoek in de zaak-Dutroux niet goed genoeg zijn best deed om de beruchte kelder op te sporen. Denk aan de onderzoeksrechter die blijkbaar ook niet voldoende alert had gereageerd bij de ontvoering van Julie en Melissa. Dat was toen. Men kan ook zeggen dat justitie lessen heeft getrokken uit wat in het verleden fout liep.

Dutroux

Rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft overigens duidelijk gemaakt dat het de plicht is van justitie om snel en alert de nodige onderzoeksdad en te stellen om verdachten van seksueel misbruik van kinderen op het spoor te komen. Artikel 3 van het Europees Mensenrechtenverdrag beschermt immers de burgers tegen onmenselijke of vernederende handelingen. Daarom is het de plicht van justitie om dit soort misdrijven die in essentie de meest onmenselijke en vernederende handelingen tegenover jonge slachtoffers impliceren, op te sporen of, binnen haar wettelijke bevoegdheden, al het mogelijke te doen om de vermoedelijke daders voor het gerecht te brengen. Ook journalisten, die zich nochtans kunnen beroepen op het 'sacrosancte' principe van het journalistiek bronnengeheim hebben in Straatsburg eerder al de boodschap gekregen dat justitie wel degelijk informatie kan opvorderen of in beslag nemen als het onderzoek verband houdt met seksueel misbruik van minderjarigen. Het is ondenkbaar dat justitie, laat staan de minister van Justitie, een belofte zou kunnen doen om geen actie te ondernemen. Het is tegelijk grotesk dat nu de Kerk de exclusiviteit opeist om het vertrouwen van de slachtoffers te beschermen, terwijl, zo is gebleken naar aanleiding van de ultieme bekendenis van bisschop Vangheluwe, de kerkleiders dit vertrouwen zo lange tijd beschaamd hebben. Justitie moet van zijn kant nu wel bewijzen dat het correct met de in beslag genomen informatie en documenten omgaat en het materiaal grondig en nauwkeurig analyseert. Van justitie wordt ook verwacht dat het met de nodige expertise de privacy van alle betrokkenen (slachtoffers én verdachten) beschermt en het leed van de slachtoffers op passende en professionele wijze respecteert. Van de media mag trouwens hetzelfde verwacht worden.